

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 184

van **KARL VANLOUWE**

datum: 1 maart 2023

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Uitstippelen van het Vlaamse buitenlandbeleid - Gebruik van strategienota's

In de beleids- en begrotingstoelichting voor het jaar 2023 las ik over een nieuwe 'visienota' voor de relaties tussen Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk die in 2022 gepubliceerd werd. Daarnaast werd er in 2021 ook een nota getiteld 'De heroriëntatie van de samenwerking met Zuid-Afrika van een ontwikkelings- naar een sterke politieke, economische en diplomatieke samenwerking' gepubliceerd. In de toekomst zal er ook een nieuwe strategienota opgesteld worden voor de ontwikkelingssamenwerking tussen Vlaanderen en Malawi voor 2024-2028, in navolging van de huidige strategienota voor 2019-2023. Ook zal er een vijfjarige landenstrategienota uitgewerkt worden voor Marokko.

Naast bovenstaande nota's staan op de website van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (DKBUZA) nog tal van andere beleidsdocumenten vermeld, de ene al recenter dan de andere. Zo zijn er nog de strategienota's voor ontwikkelingssamenwerking in Mozambique (2021), de Noordstrategie/Noordse landen (2021), Duitsland (2019), Nederland (2017), visienota EU (2016), Verenigde Staten (2016), en Frankrijk (2008). Enkele diplomatieke vertegenwoordigingen, ik denk hierbij aan die van Warschau en Wenen bijvoorbeeld, hebben dus geen strategie- of visienota om hun beleid mee vorm te geven.

De diplomatiek vertegenwoordiger voor Frankrijk, Gaëtan Poelman, gaf in een gedachtewisseling die op 10 mei 2022 in de commissie Buitenlands Beleid plaatsvond, aan dat de strategienota voor zijn land al lang niet meer geüpdatet is. De strategienota voor zijn ambtsgebied stamt inderdaad uit 2008. Hij wist dat er binnen DKBUZA reflecties zijn om die oefening opnieuw op te pikken. Een concrete timing kon hij daar echter nog niet op plakken. Hij zei ook het volgende: "Al leiden die reflecties niet tot een nieuwe strategienota, dan leiden ze toch tot een constant definiëren van de strategische belangen van Vlaanderen ten aanzien van Frankrijk."

Over het algemeen vraag ik me af op welke manier beleidsmatig vorm wordt gegeven aan het buitenlands beleid. Mijn vragen luiden als volgt:

1. Hoe wordt bepaald voor welke landen een strategienota opgesteld wordt en voor welke niet? Is het de bedoeling om voor alle landen die door een Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging bediend worden op termijn in een strategie- of visienota te voorzien?

2. De wereld staat uiteraard niet stil. Op welke manier zijn verouderde strategienota's nog relevant? Op welke manier worden de doelstellingen uit de strategienota's geactualiseerd naargelang de actualiteit veranderd? Gebeurt dat intern?
3. Hoe belangrijk zijn de strategie- en visienota's voor de werkzaamheden van de posten? Op welke andere manieren worden de diplomatieke vertegenwoordigingen van Vlaanderen aangestuurd?
4. Wat de strategienota voor Frankrijk betreft, zijn die reflecties intussen opgestart? Zo ja, zullen die tot een nieuwe strategienota leiden?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 184 van 1 maart 2023

van **KARL VANLOUWE**

1. Vooraleerst wil ik meegeven dat de totstandkoming van strategienota's verschilt tussen enerzijds strategienota's voor ontwikkelingssamenwerking en anderzijds strategienota's voor bilaterale betrekkingen. Ik zal daarom in mijn antwoord telkens differentiëren tussen deze twee types strategienota's.

Voor wat betreft ontwikkelingssamenwerking bepaalt het Kaderdecreet inzake Ontwikkelingssamenwerking dat er voor elk partnerland een strategienota wordt opgesteld.

Voor de landen waar er een bilaterale diplomatieke vertegenwoordiging bestaat, zijn er vaak strategie- of visienota's opgesteld. Indien die er niet zijn, krijgt de samenwerking invulling via verdragen en gezamenlijke werkprogramma's.

2. De strategienota's voor de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking hebben een duur van vijf jaar. De voortgang wordt jaarlijks of om de twee jaar gezamenlijk met de partneroverheid besproken tijdens een bilaterale consultatie. De landenstrategie wordt tussentijds eveneens extern geëvalueerd. Op die manier kunnen indien nodig bijstellingen doorgevoerd worden. Dit gebeurt in dialoog met de partneroverheid. Deze strategienota's vormen een kader voor middeleninzet in de partnerlanden.

Strategie- en visienota's die betrekking hebben op bilaterale samenwerking kunnen in functie van sterk wijzigende omstandigheden of belangen worden aangepast, in overleg of vraag van mijn kabinet. Ze vertrekken vanuit de Vlaamse situatie. Ze worden besproken maar niet gezamenlijk geschreven met het land in kwestie. Ze zijn niet noodzakelijk gekoppeld aan middeleninzet. Een mooi recent voorbeeld is de visienota voor de relaties met het Verenigd Koninkrijk post-Brexit die in 2022 werd opgesteld.

Een ander voorbeeld is de recente Noordstrategie, waarbij we de ambitie van de blik op het noorden vertaald hebben naar een visienota. Deze visienota licht per land toe wat het strategisch belang van samenwerking voor Vlaanderen kan zijn en welke inhoudelijke invulling daaraan kan gegeven worden.

3. De landenstrategienota ontwikkelingssamenwerking vertrekt vanuit een systeemanalyse en gaat in op de doelstellingen, specifieke sectoren, inclusie van kwetsbare of moeilijk bereikbare groepen in de samenleving van het partnerland, actoren en samenwerkingsvormen die voor de specifieke context van het partnerland aangewezen zijn. Aldus zijn ze het leidende instrument voor de diplomatieke vertegenwoordiging op post voor de uitvoering van het beleid ontwikkelingssamenwerking.

Strategie- en visienota's buiten het kader voor ontwikkelingssamenwerking zijn evenzeer richtinggevend voor de diplomatieke vertegenwoordigingen. Door hun generieke karakter moeten ze samen gelezen worden tal van andere documenten zoals verdragen en samenwerkingsprogramma's.

Voor wat betreft de noordstrategie spreekt het voor zich dat dit een sterke basis is (zowel voor de diplomatieke vertegenwoordigingen van de betrokken landen als voor de leden van de Vlaamse regering) voor concrete acties en verdere initiatieven. Ik heb overigens aan DKBUZA gevraagd om een evaluatie van deze Noordstrategie op te stellen. Waar staan we na twee jaar en welke lacunes zien we nog?

Daarnaast zijn er uiteraard ook de generieke vragen en specifieke ad-hocvragen van mezelf en de administratie. Zo hebben onze Diplomatieke Vertegenwoordigers van Vlaanderen op vraag van de Vlaamse ministers regelmatig gerapporteerd over de COVID-situatie in hun ambtsgebieden.

4. Er zijn geen fundamentele koerswijzigingen of veranderingen inzake de relatie met Frankrijk, waarvoor een gewijzigde strategienota absoluut noodzakelijk zou zijn. Dit weerhoudt ons er echter niet van om continu te reflecteren en te bekijken op welke manier we de bilaterale relaties kunnen versterken met oog voor onze belangen.

Met Frankrijk is er overigens eind 2022 nog een werkprogramma afgesloten in het kader van onze samenwerkingsovereenkomst inzake cultuur, taal, onderwijs en wetenschap, die eveneens invulling geeft aan onze bilaterale relaties.